

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7So/155/2012
Identifikačné číslo spisu:	7012200167
Dátum vydania rozhodnutia:	25.09.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Závadská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:7012200167.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej, členiek senátu JUD. Júlie Horskej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa Ing. E. E., bytom v L., Z. ul. č. XX, zastúpeného JUDr. Oľgou Kmeťovou, CSc., advokátkou advokátskej kancelárie v Košiciach, Vážecká ul. č. 4, proti odporkyni Sociálnej poisťovni v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, o výšku starobného dôchodku, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 11. septembra 2012, č. k. 5Sd/14/2012-80, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 11. septembra 2012, č. k. 5Sd/14/2012-80, p o t v r d z u j e.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 66, 32 € do rúk JUDr. Oľgy Kmeťovej, CSc., advokátky advokátskej kancelárie v Košiciach, Vážecká ul. č. 4, v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 11. septembra 2012, č. k. 5Sd/14/2012-80, zrušil rozhodnutie z 12. januára 2012 číslo XXX XXX XXXX X, ktorým odporkyňa podľa § 112 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie predčasného starobného dôchodku za dobu povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činné osoby za čas od 1. marca 2006 do 26. novembra 2007.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľ bol zúčastnený na dôchodkovom zabezpečení ako samostatne zárobkovo činná osoba od 1. marca 2006 do 26. novembra 2007, pričom poistné bolo zaplatené za celé obdobie trvania dôchodkového zabezpečenia. Napriek tomu, že za dobu od 1. marca 2006 do 26. novembra 2007 bola pohľadávka na poistnom postúpená E. a.s. zmluvou z 11. októbra 2010, nemohla mať táto skutočnosť za následok zánik poistného vzťahu medzi navrhovateľom a odporkyňou a existencia zmluvy o postúpení pohľadávky na poistnom nemôže znemožniť realizáciu oprávnenia navrhovateľa z práva verejného. Súčasne zaviazal odporkyňu zaplatiť navrhovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 265, 28 €.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala odvolanie odporkyňa a žiadala napadnutý rozsudok zmeniť a preskúmané rozhodnutie potvrdiť ako vecne správne. Namietala, že postúpením pohľadávky na

poistnom tretej osobe zanikol navrhovateľovi záväzok navrhovateľa proti odporkyni a zároveň zaniklo oprávnenie odporkyne nakladať s postúpenou pohľadávkou. Namietala, že žiadny právny predpis neumožňuje hodnotiť dobu poistenia z dôvodu, že pohľadávka bola postúpená tretej osobe a ani odplatu za postúpenú pohľadávku nemožno považovať za splnenie záväzku, ktorým je zaplatenie poistného.

Navrhovateľ žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s §250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť.

Podľa § 78 ods. 1 zákona o sociálnom poistení povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osobe a dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe, ktoré nezaplatili včas a v správnej sume poistné na dôchodkové poistenie za obdobie, za ktoré boli povinné platiť poistné na dôchodkové poistenie, sa toto obdobie započíta na nárok na starobný dôchodok a na určenie jeho sumy ako obdobie dôchodkového poistenia odo dňa, v ktorom bola zaplatená celá suma dlžného poistného na dôchodkové poistenie.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ žiadosťou z 9. marca 2011 v Sociálnej poisťovni, pobočke v Košiciach žiadal odporkyniu o zvýšenie predčasného starobného dôchodku po započítaní doby poistenia ako samostatne zárobkovo činnnej osoby (ďalej len „SZČO“) po dodatočnom zaplatení doby poistenia ako SZČO a žiadal zhodnotiť aj dobu od 1. júla 2004 do 26. novembra 2007.

Právoplatným rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Košice z 5. februára 2008 číslo 700-3410085708-GC04/08 bola navrhovateľovi predpísaná povinnosť zaplatiť odporkyni poistné na nemocenské, starobné, invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za obdobie od marca 2006 do septembra 2007 vo výške 46 655 Sk.

Uznesením Okresného súdu Košice I z 30. decembra 2008 č. k. 9K/55/2008-21 bol na majetok navrhovateľa vyhlásený konkurz.

Sociálna poisťovňa, pobočka Košice,¹ do konkurzného konania prihlásila v súlade so zákonom č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do konkurzného konania svoju pohľadávku vo výške 1 548,66 € (46 655 Sk) a tiež pohľadávku z penále za oneskorenú úhradu príspevku na poistenie v nezamestnanosti za obdobie apríl 2003, júl 2003 a december 2003 v celkovej výške 1 550,88 €.

Následne zmluvou o postúpení pohľadávok z 11. októbra 2010 číslo. BA-71090/2010, uzatvorenej medzi postupcom Sociálna poisťovňa, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, IČO: 30 807 484 a postupníkom E., a. s., uzavretej podľa § 149 ods. 12, a § 293s a § 293ak zákona o sociálnom poistení a § 269 Obchodného zákonníka odporkyňa postúpila E., a. s., okrem iných aj pohľadávku proti navrhovateľovi vo výške 1 550,88 € (pozri pol. č. 150 prílohy č. 1 zmluvy). Podľa čl. IV bodu 1 zmluvy postupník za každú postúpenú pohľadávku zaplatí postupcovi odplatu vo výške 0, 03 €, celkom 13, 05 €.

Odporkyňa oznámila 1. decembra 2010 správcovi konkurznej podstaty JUDr. Oľge Kmeťovej, CSc., postúpenie pohľadávky 1 550,88 € na postupníka E., a. s., s tým, že jej bola 11. októbra 2010 uhradená odpata za postúpenú pohľadávku, a preto odporkyňa ako postupca nie je oprávnená prijímať plnenie na úhradu postúpenej pohľadávky.

Z oznámenia, uverejneného v Obchodnom vestníku pod č. K002637 vyplýva, že Okresný súd Košice I uznesením zo 7. februára 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 1. marca 2011 v konkurznej veci potvrdil prevod pohľadávok z odporkyne ako pôvodného veriteľa na E., a. s.

Správcovi konkurznej podstaty oznámila W., a. s., R. listom z 1. decembra 2010 číslo 1494/2010 schválenie návrhu konečného rozvrhu výťažku pre nezabezpečených veriteľov a konečnej správy o speňažení majetku, podliehajúceho konkurzu.

Na základe týchto právnych skutočností správca konkurznej podstaty poukázal na účet odporkyne (pobočka Košice) 31. decembra 2010 prihlásenú pohľadávku vo výške 1 550, 88 € a odporkyňa túto sumu 14. januára 2011 zaslala na účet E., a.s..

Rozhodnutím z 12. januára 2012 číslo XXX XXX XXXX X potom odporkyňa podľa § 112 zákona o sociálnom poistení zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie predčasného starobného dôchodku za dobu povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby za čas od 1. marca 2006 do 26. novembra 2007 preto, že nezaplatil včas a riadne povinné dôchodkové poistenie za uvedenú dobu.

Treba zdôrazniť, že vznik a zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činné osoby upravuje § 21 zákona o sociálnom poistení. Z jeho obsahu nevyplýva, že by nezaplatenie poistného malo za následok zánik poistenia, ani zo žiadneho iného ustanovenia zákona o sociálnom poistení nemožno vyvodiť, že by odporkyňa mohla svojím jednostranným konaním spôsobiť zánik poistného vzťahu alebo vylúčiť splnenie povinnosti uhradiť poistné. Nemôže tak urobiť ani s poukazom na ustanovenia § 149 zákona o sociálnom poistení, ak by sa takýmto postúpením pohľadávky postavenie dlžníka zhoršilo. Podľa uvedeného ustanovenia by mohla postupovať len vtedy, ak by postúpením pohľadávky nedošlo k zhoršeniu postavenia dlžníka, teda len vtedy, ak by pohľadávka bola postúpená tretej osobe, ktorá vykonáva sociálne poistenie, a ktorá zohľadní po zaplatení pohľadávky dlžníka v jeho dôchodkových nárokoch minimálne v rozsahu, ako tak po zaplatení dlžného poistného mohla urobiť odporkyňa. Treťou osobou, ktorej možno pohľadávku na poistnom postúpiť, preto nemôže byť iná osoba, ako vykonávateľ sociálneho poistenia a celkom určite nemôže mať postúpenie pohľadávky E. a.s. za následok vylúčenie navrhovateľa z poistenia za obdobie dodatočného zaplatenia poistného, lebo takéto postúpenie pohľadávky má za následok zmenu obsahu pohľadávky, čo je neprípustné. Ochrana dlžníka pred uzavretím zmluvy o takomto postúpení pohľadávky je nevyhnutná najmä z dôvodu, aby sa postúpením nezhoršilo jeho postavenie, ak on sám nemá nijaký vplyv na uskutočnenie postúpenia, a ak došlo nielen k zmene veriteľa, ale aj k zmene obsahu právneho pomeru bez toho, aby sa mohol dlžník k postúpeniu pohľadávky vyjadriť a tým zabrániť reálnemu zhoršeniu svojho postavenia. Nepostupiteľnosť pohľadávky teda spôsobuje rovnako vlastnosť pohľadávky samej, upravenej priamo v zákone, rovnako ako dovoľnosť zmluvy o jej postúpení.

Odporkyňa preto nemôže od navrhovateľa odmietnuť prijatie dlhu na poistnom, a to bez ohľadu na zmluvu o postúpení pohľadávky (zrejme neplatnú), ak navrhovateľ bol povinný poistné platiť a ak dobrovoľne uhradil čo i premlčanú pohľadávku na poistnom.

Navyše podľa § 128 ods. 2 písm. c) zákona o sociálnom poistení poistné na starobné poistenie platí povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba na účet odporkyne. Túto povinnosť nemôže svojím jednostranným konaním odporkyňa platiteľom poistného zmariť alebo prekaziť, lebo vykonávanie sociálneho poistenia je základným poslaním Sociálnej poisťovne ako verejnoprávnej inštitúcie. Odporkyňa nemôže svojím konaním poistenca fakticky z určitého obdobia dôchodkového poistenia vylúčiť, ani mu nemôže zabrániť, aby účinne voči nej splnil svoju povinnosť zaplatiť poistné na dôchodkové poistenie. Nemôže tak urobiť ani vtedy, ak poistenec zaplatil dlžné poistné na pohľadávke, ktorú poisťovňa postúpila tretej osobe. Zánik poistného vzťahu medzi odporkyňou a navrhovateľom ako poistencom upravuje výslovne ustanovenie § 21 zákona o sociálnom poistení, ktoré s nezaplatením poistného zánik dôchodkového poistenia nespája. Napokon je v záujme navrhovateľa ako poistenca, aby svoje pohľadávky na poistnom splatil, lebo bez ich úhrady mu obdobie dôchodkového poistenia odporkyňa zohľadniť nemôže. Práve naopak postúpením pohľadávok na poistnom dokonca za nižšiu sumu, ako je samotná pohľadávka na poistnom, poškodzuje ostatných poistencov, lebo svojím konaním vytvára stav, kedy sa postúpením pohľadávky na poistnom za odplatu považuje pohľadávka za uhradenú v jej pôvodnej výške a odporkyňa je tak povinná plniť svojím poistencom, ktorých pohľadávky postúpila aj bez toho, aby poistné bolo uhradené.

Dlžné poistné na nemocenskom poistení a dôchodkovom poistení navrhovateľa vo výške 1 550, 88 € za dobu povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činné osoby za čas od 1. marca 2006 do 26. novembra 2007 konkurzný správca uhradil 31. decembra 2010 a odporkyňa nemala zákonný dôvod poskytnuté plnenie odmietnuť.

Treba opätovne zdôrazniť, že postúpením pohľadávky na poistnom tretej osobe nezanikol navrhovateľovi záväzok odporkyni uhradiť dlžné poistné. Z tejto skutočnosti potom vyplýva, že poistný vzťah medzi účastníkmi nezanikol a odporkyňa už za sumu, ktorú získala postúpením pohľadávky má povinnosť zohľadniť navrhovateľovi celú dobu poistenia v rozsahu pôvodnej pohľadávky. Odporkyňa sa teda postúpením pohľadávky (zrejme neplatným) dostala vlastnou vinou do horšieho postavenia, v akom sa nachádzala pred uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky, lebo povinnosť navrhovateľa zaplatiť poistné postúpením pohľadávky nezanikla, zaniklo by jej v prípade platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky len právo získať od neho celú výšku poistného. Sama sa uspokojila s výškou pohľadávky na včas neodvedenom poistnom tak, ako bolo uvedená v zmluve o postúpení pohľadávky a dňom prijatia odplaty za postúpenú pohľadávku dlh navrhovateľa na poistnom by dokonca aj v prípade, ak by zmluva bola platná, bolo možné považovať za uhradený so všetkými dôsledkami, spojenými so zaplatením

poisteného. Odporkyňa si zrejme dostatočne neuvedomuje skutočnosť, že nie je oprávnená vylúčiť z poistenia poistenca, ktorý okamihom uspokojenia ňou dohodnutej výšky odplaty za postúpenú pohľadávku svoje pohľadávky voči nej splnil, ani si neuvedomuje skutočnosť, že postúpenie pohľadávky je neprípustné, ak by sa postúpením zhoršilo postavenie dlžníka. K takejto situácii pri postúpení pohľadávok na poistnom dochádza, lebo ak by aj navrhovateľ zaplatil dlžnú sumu na poistnom E., a.s., odporkyňa mu už odmieta (a to bez právneho dôvodu) poskytovať dohodnuté plnenie, zodpovedajúce zohľadneniu príslušnej doby poistenia pre dôchodkové účely, pričom navrhovateľ postúpeniu pohľadávky dokonca ani nemohol zabrániť.

V dôsledku skutočnosti, že navrhovateľ zaplatil poistné za dobu povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby za čas od 1. marca 2006 do 26. novembra 2007 odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil s tým, že v ďalšom konaní bude jej povinnosťou odporkyne opätovne rozhodnúť o zhodnotení obdobia nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia navrhovateľa za obdobie od 1. marca 2006 do 26. novembra 2007 pre výpočet výšky starobného dôchodku, lebo postúpením pohľadávky nemôže byť postavenie dlžníka zhoršené. Ak teda odporkyňa svoju pohľadávku na poistnom navrhovateľa postúpila za menšiu sumu, ako predstavovalo dlžné poistné, potom je povinná pri rozhodovaní o výške dôchodku postupovať tak, akoby poistné bolo zaplatené v predpísanej výške od času postúpenia pohľadávky. Odporkyňa bude musieť stratu, ktorú spôsobila na výške odvedeného poistného postúpením pohľadávky, ktorá by mala za následok zhoršenie postavenia navrhovateľa ako jej poistenca riešiť zrejme vo vzťahu k subjektu, ktorému bola pohľadávka postúpená, lebo inak by dochádzalo k zmenšovaniu výšky fondu poistného na úkor ostatných poistencov.

Úspešnému navrhovateľovi odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania, spočívajúcu v trovách právneho zastúpenia vo výške 66,32 €, ktoré pozostávajú zo sumy 58,69 € za písomné vyjadrenie k odvolaniu a z režijného paušálu 7,63 €, ktoré je odporkyňa povinná zaplatiť navrhovateľovi do rúk jeho právnej zástupkyne JUDr. Olgy Kmeťovej, CSc., advokátky advokátskej kancelárie v Košiciach, Važecká ul. č. 4 v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.